

“Sahici Yürüme Yol Açmadır”

Öğrencileri için Yolları Yürünür Kılan
Prof. Dr. Pir Ali Kaya'nın Anısına

Ceyhun GÜLER⁵

Kıymetli Hocamı Anmaya Kırıklı Fontla Başlamak...

Pir Ali Hocamı, artık gerçekleştirilmiyor olması nedeniyle derinden üzüldüğünü her fırsatta söylediği, *Sosyal İnsan Hakları Sempozyumları* ile anmaya başlamak istedim. Sayın Hocam Prof. Dr. Mesut Gülmez, *Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu IV. Bildiriler Kitabı'nın* önsöz bölümünde, Sempozyum kitaplarında neden *kırıklı font* kullanıldığını açıklamak için “sosyal hakların gözyaşları” ifadelerini kullanmıştır. Benzer şekilde “sosyal hakların patolojisi”, “kanayan yarası” anlamında da ilgili fontun kullanıldığını belirtmiştir. Bu değinide, Dergi yazım kuralları dışına çıkıp bir font tercihi hakkım olsa sanırım ben de kırıklı fontu kullanmayı çok isterdim. Böylesi bir ilişkinin zihnimde belirmesi, Pir Ali Hocamın sempozyumlara atfettiği değerin yanında, kaleminin kalbi emekten, eşitlikten ve adaletten yana atarken, eşitsizliklerin ve adaletsizliğin “kanayan yara” haline geldiği bir dönemde, hiç beklemediğimiz ve kabullenemediğimiz bir şekilde aramızdan ayrılmasıyla da yakından ilgili sanırım.

Mavi Pilot Roller Kalem...

Uludağ Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışmaya 2011 yılı, güz döneminde başladım. Pir Ali Hocamla ilk karşılaşmamız 2011 yılı yaz sonunda, havaların hala sıcak olduğu bir dönemde gerçekleşti. Hocamın üzerinde bembeyaz bir tişört ve gözlerimin içine bakarak ilk konuşmamız dün gibi aklımdadır. Sonrasında çok kısa bir süre içerisinde Hocayı asiste etmeye başladışım... Sürecin bu kadar hızlı olmasının temel nedenlerinden birisi de Hocamın el yazısını okuyabilmemden kaynaklıdır. Pir Ali Hocam hala gerçekten kalemiyle yazan ender akademisyenlerden birisiydi. Masasının üzerinde mavi pilot roller kalemleri ve A4 kağıtları her daim hazır bulunurdu. Bütün çalışmalarını büyük bir titizlikle, hiçbir detayı atlamadan önce mavi pilot roller kalemlerle kağıda yazar, sonrasında kağıtta demlenen çalışma büyük bir titizlikle bilgisayara geçirilirdi. Hocamın son derece karakteristik olan el yazısını okuyabilmem belki de şu anda hüznümlü bir tebessümle gözümün önüne gelen çok sayıda anıyı kendisiyle paylaşabilmemi mümkün kıldı. Dürüst olmalıyım o dönem serzenişlerim

⁵ Dokuz Eylül Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Öğretim Üyesi

de bir an önce çalışmanın bitmesi adına iç geçirmelerim de olmuştur. Ancak bugün düşündüğümde hem akademik anlamda hem de insani boyutta en büyük hediyemdi sanırım o anlar. Hocamın el yazısıyla kaleme aldığı çalışmaları birlikte bilgisayara geçirirken zihnindeki her bir kelimeyi kendisiyle tartışma, her bir cümleyi anlamlandırma, birçok şeyi öğrenme şansı buldum. En önemlisi yazısını okuyabilmem Hocama beni yakın kıldı. Ayrıca kalemle yazmak zamanla bende Hocamdan kalma bir alışkanlık halini de aldı. Söylemeliyim ki bu değiniyi de kalemle yazıyorum. Yakından tanıdığım dostlarım böyle bir çalışma şeklinin zorluğundan bahsediyorlar ancak “kalemle kelimenin hasbihâli zayıfsa, anlam eksik kalırmış” Hocamdan öğrendiğim.

Yapılacak İşi Olanın Masası Toplu Olmazmış...

Pir Ali Hocamın masasının üstü her zaman doluydu. Dışarıdan gözlemleyen için her ne kadar bir kaos hissi uyandırsa da Hocam aradığı her şeyi bulur, hangi işin nereden devam ettiğini bilirdi. Masanın dağınıklığı konusunda yorum yapanlara ise bir akademisyenin masasının sürekli olarak toplu olmasının sorgulanması gereken bir durum olduğunu anlatırdı. Hocama göre yapılacak işi olanın masası toplu olmazdı. Bu başlığı yazmaya karar verdiğimde, Fatih Gültekin (Pir Ali Hoca’yı en son kendisi asiste ediyordu.)’i aradım. Hocamın vefatından sonra eşi Serap Hanımla birlikte odasını toplamışlardı. Hocanın masasının son girdiklerinde dağınık olup olmadığını sordum. “İlk girdiğimde çok dağınık değildi.” dedi. Ancak “...ama vefatıyla dağınıkmış...Evet dağınıkmış baya. Hani yarın çalışmaya dönecek gibi...” diye ekledi. Hasılı son ana kadar masayı Hocam kendisi toplamamış.

Teorinin İzini Hayatta Sürmek...

Pir Ali Hocamın lisansüstü derslerinde çok sayıda makale ve kararı detaylı bir şekilde inceleme şansı bulduk. Özellikle incelediğimiz kararlar, çalışma hakkı ile çalışma mevzuatı arasındaki ilişkinin somutlaştığı bir alan olarak işlendi zihnimde. Bu şekilde ilerlediğimiz bir doktora dersinde, incelediğimiz kararlar aracılığıyla, hizmet tespit davalarında işverence Kuruma verilecek belgelerden (işe giriş bildirgesi, aylık sigorta prim bildirgesi, dönem bordrosu vb.) birinin dahi Kuruma verilmiş olması durumunda, hak düşürücü sürenin ortadan kalkacağına dair tartışmaları gündemimize almıştık. Bu ders sonunda, senelerce sigortasız olarak çalışan Annemin işe giriş bildirgesinin peşine düştüm ve uzunca bir süre aradıktan sonra ilgili belgenin Kuruma verildiğini tespit ettim. Konu belgeyle Pir Ali Hocamın kapısını çaldım ve Annem için hizmet tespit davası açıp açamayacağımızı sordum. Hocam her konuda, kapısını çalan herkese yaklaştığı gibi bütün ilgisiyle, büyük bir titizlikle belgeleri inceledi. Sözün kısası Hocamla birlikte birçok avukatın girmememizi önerdiği dava sürecine girdik. 2015 yılında Annem adına bir hizmet tespit davası açtık. Her bir dilekçesini bizzat inceledi, dilekçelerin yazım sürecine doğrudan müdahil oldu. Dava hiçbir aşamasında usulden bozulmadı. Sonuna yaklaştığımız davanın sonucunu

Hocam maalesef göremedi. Ancak son aşamada davanın kısmen kabulüne ve Annemin 1991-1997 yılları arasında davalı şirkette aralıksız ve kesintisiz şekilde çalıştığına tespitine karar verildi. Pir Ali Hocamın benzer şekilde çok sayıda işçinin dava sürecine gönülden bir şekilde destek olduğunu, kapısını çalan herkese elden geldiğince memnuniyetle yardım ettiğini söylemeliyim.

Sabah Erken Çıkılan Yolculuklar ve Arabada Her Daim Açık Olan TRT Türkü...

Uzun yolculuklara çıkmadık Hocamla ama çok seyahat ettik. Özellikle gideceğimiz yere öğleden önce ulaşmamız gerekiyorsa muhakkak sabah erkenden yola çıkmayı tercih ederdi. İlk Bursa sabahlarının Hocam sayesinde öğrendiğim bir kokusu var. Eğer sabah çıkmışsa yola ilk istikamet muhakkak iyi bir çorbacı olurdu. Bu yolculuklar benim için TRT Türkü ve çok fazla şey öğrenmek demektir. Pir Ali Hoca, TRT sanatçılarının çoğunu ismen bilir, sesinden tanırdı. Türkülere içten bir şekilde eşlik etmeyi severdi. Kimi zaman bir türkünün hikayesine takılırdı yollarımız, kimi zaman bir ağdın anlamına. Pir Ali Hoca için hayatın hiç bitmeyen bir yolculuk, upuzun bir türkü olduğunu hep o anlarda hissettim. Cevat Çapan'ın dediği gibi "...gün olur dev dalgalarla boğuşurdu kimimiz, kimimiz çöllerde yol alırdı susuz, karlı dağları aşanlar bağlık bahçelik düz ovalarda buluşurdu habersiz..."

Uzun Telefon Sohbetleri...

2018 yılı Şubat ayında ÖYP kadromun bulunduğu Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'ne geçiş yaptım. 2018 yılı Temmuz ayında ise tamamen Karaman'a taşındım. Bu göç süreciyle birlikte Hocamla yüz yüze diyalog şansım maalesef kalmadı. Ancak hiçbir zaman mesafe de girmedi araya. Karşılıklı diyalogun hissini vermese de hep uzun uzun telefon konuşmaları şansım oldu. Bu telefon konuşmalarında da sıklıkla istifade ettim Hocamın tecrübelerinden. Pir Ali Hocamın ailesine verdiği değer ve Oğlu Mehmet'e olan bağlılığı kendisini tanıyan herkes tarafından bilinir. Sevdiği kişilerle ilişkisinde de aile sohbetleri önemli bir yer tutardı. Dokuz Eylül Üniversitesi'ne geçiş sürecim, Hocamın rahatsızlıklarının hissedilmeye başladığı döneme denk geldi. Ne kadar hasta olursa olsun uzun telefon görüşmelerini hep sürdürdü. Geçiş sürecimin kolaylaşması için elinden gelen desteği verdi. Muvafakat sürecimin tamamlandığı ve Dokuz Eylül Üniversitesi'ne geçişimin kesinleştiği bilgisini de ilk birlikte paylaştık. O görüşmemizde şimdi git kızını öp ve ona benden bir hediye al diye tembih etmişti, unutamam.

İzmir Bursa Arası Bitmeyen Bir Yol...

Vefatından önceki hafta sonu Bursa'ya Hocamı ziyarete gitme planı yapmıştım. Eşimle ve Burak Faik Emirgil ile teyitleşmemize rağmen bir şekilde gidemedim. Ama o kötü ihtimal üzerinde durmak aklımın ucundan bile geçmedi.

Çünkü Pir Ali Hoca için böyle bir olasılık üzerinde durmak, kaygılanmak yersiz olurdu. Daha çok geçmemiştii üstünden uzun uzun konuşmuştu telefonda, bana nasihatler vermişti...

21 Nisan 2022 sabah çok erken saatte aradı Burak Faik Emirgil. Bilerek açmadım. Sabah konuşmalarımızdan büyük keyif almama rağmen o sabah konuşmak istemedim. Pir Ali Hocanın yoğun bakımda olduğunu biliyordum. Maalesef sonunda gerçekte yüzleşmek durumunda kaldım. Ardından Bursa'ya unutamayacağım bir yolculuk... TRT Türkü, anılar, dersler, işler, yolculuklar, tezler, nasihatler, arabuluculuk toplantıları, yemekler, toplu pazarlıklar, erimeyen karı Ağrı Dağı'nın... Bursa'ya yaklaştıkça içim içime sığmadı. Gidip de kapısını çalmamak olmazdı Hoca'nın, kesinlikle yemek yemeden bırakmazdı... Eski evinin çevresinde gezindim bir vakit, bahçesine girdim, eskiden oturduğu katına baktım. Yeni taşındığı evi bilmiyordum... Sonra Üniversite ve nasıl bir tesadüftür ki Hocamın birlikte de çokça yola gittiğimiz 16 EDU ... plakalı aracıyla karşılaşmamız...

Başka Türlü Bir Şey...

Oruç Aruoba, Yürüme isimli kitabına Nietzsche'den alıntı yaparak "Yaşam, yüksek anlamlılık yüklü ender tek anlardan ve bu anların olsa olsa gölge görüntülerinin çevremizde gezindiği, sayısız aralardan oluşur. Sevgi, bahar, her güzel ezgi, dağlar, ay, deniz- her şey ancak tek bir kez tam yürekte dile gelir..." ile başlar. Bana Hocamdan kalan; tamamlanmamış bir düş, bitmeyecek bir arayış, henüz girilmemiş bir ders, güneşin sofrasında kalmış bir hatır, yankısı uzaklarda bir türkü ve en önemlisi henüz çıkılmamış bir yoldur. O kadar emeği var ki üstümde bilirim bunların hiçbirini sığmaz bir teşekkürü... Bilirim ki yad etmek ya da kahretmek yetmez... Başka türlü bir yoldur Hocamın düşlediği... Bahçelerinde çocukların umutla coştığı, tarlalarda başakların bire bin verdiği, insanın insana zulmetmediği, ayrısı gayrısı olmadan bölüşülen, "Hoca Nasreddin gibi ağlayan, Bayburtlu Zihni gibi gülen" insanların var olduğu diyarlardan geçen bir yol... Bu yolda yer olmaz adaletsizliğe, eşitsizliğe, ayrımcılığa... Bu yol alın teriyle üretip, hakça bölüşenlerin yoludur... İyi ki kesişmiş yolumuz demekten başka bir şey gelmiyor elden. Işığınız yolunuzu aydınlatmaya devam etsin Sayın Hocam...

"Yol, iki yer arası değildir –

yer, iki yol arasındır.

Yola çıkan kişi,

bir yerden kalkıp bir yere ulaşmağa çalışsan

değildir-yolu yürüyendir.

Yer görelidir; mutlak olan, yoldur

- ya da, yürümek..."

Oruç Aruoba (1992), Yürüme, İstanbul: Metis Yayınları.